

TUOKIO 3 OSA 2/2

SEKSUAALINEN VÄKIVALTA

**SEKSUAALISEEN VÄKIVALTAAN LIITTYY PALJON MYYTTEJÄ JA
NORMATIIVISIA AJATUKSIA, JOTKA TAVALLAAN POISTAVAT
VÄKIVALTAAN TEHNEEN VASTUUTA TEOSTAAN JA SYYLLISTÄVÄT
VÄKIVALTAAN KOHDANNUTTA TAPAHTUNEESTA, VAIKKA
PERIAATTEESSA PIDÄMME SEKSUAALIRIKOKSIA VAKAVINA.**

**POHTIKAA JA MIETIKÄÄ, MILLAISIA AJATUKSIA USEIN SANOTUT
LAUSEET HERÄTTÄVÄT JA MILTÄ TUNTUISI OLLA SE HENKILÖ,
JOKA ON KOHDANNUT SEKSUAALISTA VÄKIVALTAAN.**

JOS JÄÄT KIINNI MYYTEISTÄ, MIETI, VOISITKO MUUTTA AJATUKSIASI.

MYYTIT

1. PUKEUTUMINEN

Tytön/pojan käytös sekä pukeutuminen provosoivat seksuaalirikokseen. Seksikäs pukeutuminen provosoi ja aiheuttaa väkivaltaa.

HUOMIO!

**PUKEUTUMINEN EI POISTA VÄKIVALTAAN KÄYTTÄVÄN VASTUUTA TEOSTAAN.
JOKAINEN VASTAANTULIJA EI HYÖKKÄÄ ESIMERKIKSI VÄHÄPUKEISEN IHMISEN KIMPPUUN
SEKSUAALISUUTTA LOUKKAAVAN TEON TEHDÄKSEEN.**

**KAIKISTA VÄHÄPUKEISUUS EI OLE SEKSIKÄSTÄ, JA ERI KULTTUUREISSA SEKSIKKYYS
NÄHDÄÄN KOVIN ERI TAVOIN. SUURIN OSA SEKSUAALISESTA VÄKIVALLASTA TAPAHTUU
TUTUN TOIMESTA JA SISÄTILOISSA.**

**MILLAISTA OSAA SEKSIKÄS PUKEUTUMINEN NÄYTTELEE
ESIMERKIKSI PARISKUNNAN VÄLILLÄ?**

**JOKAISELLA ON OIKEUS KOSKEMATTOMUUTEEN SEKÄ OIKEUS
PÄÄTTÄÄ KENEN KANSSA, MISSÄ, MILLOIN JA MILLAISTA SEKSIÄ
HALUAA TAI EI HALUA. MEILLÄ ON VASTUU JA VELVOLLISUUS KUN-
NIOITTA TOISTEN IHMISTEN OIKEUTTA KOSKEMATTOMUUTEEN.**

A close-up photograph of a woman's hands holding a clear glass filled with ice and a drink. A black straw is inserted into the glass. The woman is wearing a dark top and has dark nail polish. The background is dark and out of focus.

MYYTIT

2. ALKOHOLI

Alkoholin vaikutuksen alaisena väkivallan kohteeksi joutuvan syyllisyys ja osuus väkivaltaan ikäänkuin kasvaa ja väkivallan tekijän osuus pienenee.

A close-up photograph of a woman's hands holding a clear glass filled with ice and a drink. A black straw is inserted into the glass. The woman is wearing a dark top and has dark nail polish. The background is dark and out of focus.

**HUMALASSAKIN OLEMME VASTUUSSA TEOISTAMME. SE, ETTÄ TEEMME
SEKSUAALISUUTTA LOUKKAAVAN TEON HUMALTUNEELLE,
SAMMUNEELLE TAI NUKKUVALLE (EI PÄIHTYNYT)
EI TEE TEOSTA VÄHEMMÄN VAKAVAA.**

**VAIKKA VÄKIVALLAN KOHTEEKSI JOUTUVA OLISI HUMALASSA TAI SAM-
MUNUT, ON HÄNELLÄ KIISTATON OIKEUS KOSKEMATTOMUUTEEN JA
OIKEUS PÄÄTTÄÄ KENEN KANSSA, MISSÄ, MILLOIN JA MILLAISTA
SEKSIÄ HALUAA TAI EI HALUA.**

**MEILLÄ ON VASTUU JA VELVOLLISUUS KUNNIOITTA
TOISTEN IHMISTEN OIKEUTTA KOSKEMATTOMUUTEEN.**

MYYTIT

3. PARISUHDE

**Onko niin, että jos rakastaa, harrastaa myös seksiä?
Onko myös pakko harrastaa seksiä, vaikka ei haluaisi?**

Kuuluuko seksiin suostua, jos on parisuhteessa?

**Tapahuuko seksuaalista väkivaltaa vain
heterosuhteissa?**

Eikö väkivaltaa tapahdu homosuhteissa?

Eikö poikaa/miestä voi raiskata?

**Miten EI pitää ilmaista niin, että se
pitää ottaa tosissaan?**

RAKKAUS EI EDELLYTÄ SEKSIÄ EIKÄ PARISUHTEESSA OLE SUOSTUTTAVA SEKSIIN TOISEN VAATIMUKSESTA. SEKSUAALISTA VÄKIVALTA JA LÄHISUHDEVÄKIVALTA TAPAHTUU PARISUHTEISSA SUKUPUOLISTA HUOLIMATTA. POIKIEN JA MIESTEN KOHTAAMA VÄKIVALTA ON AIHE, JOSTA PUHUTAAN HARVOIN. MYÖS MIEHET VOIVAT JOUTUA KOHTAAMAAN SEKSUAALISTA VÄKIVALTA MINKÄ SUKUPUOLEN TAHOLTA TAHANSA. SEKSUAALISTA VÄKIVALTA TAPAHTUU NIIN HETERO- KUIN HOMOSUHTEISSAKIN.

KUN TOINEN TEKEE JOLLAIN SEURAAVISTA TAVOISTA TIETTÄVÄKSI ETTEI HALUA, TULEE SEKSI LOPETTA:

- TOINEN EI OSALLISTU VAAN ON LAMAANTUNUT**
- ITKEE (EI ONNESTA)**
- EI OLE LÄSNÄ (KATSOO TOISAALLE, ON SILMÄT KIINNI)**
- NÄYTTÄÄ TAI VAIKUTTAA KIPUILEVALTA**

- NÄYTTÄÄ SILTÄ, ETTEI HALUA TAI ETTÄ TUNTEE KIPUA**
- ALKAA PUKEUTUA TAI HALUAA LÄHTEÄ POIS**
- TYÖNTÄÄ SINUA KAUEMMAKSI**
- NUKKUU TAI ON SAMMUNUT**
- SANOO EI, VAIKKA ALUKSI ON OLLUT HALUKAS SEKSIIN**

**KUKA ON SE HENKILÖ, JOKA
HARRASTAA SEKSIÄ KUMPPANINSA KANSSA
VÄLITTÄMÄTTÄ TÄMÄN NAUTINNOSTA TAI
SIITÄ ONKO TÄMÄ HETKESSÄ LÄSNÄ?**

MYYTIT

4. TEKIJÄ ON HYVÄNNÄKÖINEN, SUOSITTU TAI MENESTYJÄ

**Seksiä saa ilman pakottamistakin:
miksi siis olisi raiskannut?**

Eikö väkivallan tekijä voi olla hyvännäköinen?

**Muiden mielestä tekijä on mukava, luotettava
ja kiva, joten väkivallan kohteeksi joutuneen
tarina ei ole totta.**

**ULKOMUOTO, VARALLISUUS, MUKAVUUS, SUOSITTUUS
TAI OMA HYVÄ YSTÄVÄ YM. ASIAT EIVÄT TARKOITA,
ETTEIKÖ VOISI SYYYLLISTYÄ SEKSUAALISEN VÄKIVALLAN TEKOOON.**

MYYTIT 5. IKÄ

Nuori on melkein aikuinen eli eihän tässä mitään, vaikka ikäeroa kumppanin kanssa olisi 10 vuotta.

Jos näyttää aikuiselta, joutuu kestäämään aikuisen kohtelua. Eihän tekijä voinut tietää nuoren ikää.

Kumppanusten ikäero kertoo siitä, että nuori on kypsä ikäisekseen ja ikäero on ok.

MUISTA SUOJAIKÄRAJA!

MITEN VARMISTUA KUMPPANIN IÄSTÄ?

MISTÄ VOI PÄÄTELLÄ, MINKÄ IKÄINEN TOINEN ON?

MITEN TOIMIA, JOS ON EPÄVARMA IÄSTÄ?

**MIKÄ ON LIIAN SUURI IKÄERO? MIKSI ESIMERKIKSI 16 -VUOTIAAN
SUHDE 28 -VUOTIAASEEN VOISI OLLA LIIAN SUURI?**

MIKSI SUOJAIKÄRAJA ON JOISSAIN TAPAUKSESSA 18 VUOTTA?

**MIHIN MYYTTEJÄ TARVITAAN?
MIKSI YLLÄPIDÄMME NIITÄ?**

ILMOITUSVELVOLLISUUS

Jos työssäsi tai harrastuksen ohjaajana saat tietää, että alle 18-vuotias on kohdannut seksuaalista väkivaltaa, on sinulla velvollisuus ilmoittaa asiasta poliisille ja lastensuojeluun.

Kertoessasi kohtaamastasi väkivallasta esimerkiksi terveydenhoitajalle, sairaanhoitajalle tai nuorisotyöntekijälle on heillä velvollisuutena ilmoittaa kohtaamastasi väkivallasta lastensuojeluun ja poliisille, mikäli olet alle 18-vuotias. Mahdollinen vaitiolovelvollisuus kumoutuu tällöin.

SUOJAIKÄRAJA

Suojaikäraja tarkoittaa sitä, että aikuinen ei saa olla (seksi)suhteessa alle 16-vuotiaan kanssa. Ikäraja nousee 18-vuoteen, mikäli kyseessä on opettaja-oppilas-, valmentaja-valmennettava- suhde tms. Lain tarkoituksena on suojella lapsia aikuisten hyväksikäytöltä.

Laki voi kumoutua, mikäli katsotaan, että kumppanukset ovat suhteessa vapaaehtoisesti, halukkaasti eikä heidän psyykkisessä kehityksessään ole kovin suurta eroa.

SEKSUAALISUUTTA LOUKKAAVAN VÄKIVALTAKOKEMUKSEN TEKIJÄ ON SYYLINEN TEKOON – EI VÄKIVALTA KOHTAAVA

Tilanteet ovat usein käsittämättömiä, eikä niistä osata tai voida lähteä pois.

Lamaantuminen, ”aivot lyövät tyhjää”, valtava pelon tunne, epätoden tuntu tai epäymmärrys siitä, mitä on tapahtumaisillaan, estävät rationaalisen toiminnan tai liikkumisen

Muista, että useimmiten seksuaalisen väkivallan tekijä on tuttu henkilö.

Luotamme tuntemiimme ihmisiin ja siihen, etteivät he satuta meitä.

Syyllisyyden tunne voi estää kertomasta, mitä on kokenut. ”Oma moka”. ”Mitäs lähdin kenenkään kanssa.” ”Mitäs en lähtenyt ajoissa pois.” ”Mitäs menin lupautumaan siihen tai tähän.” ”Mitäs join itseni humalaan.” ”Mitäs juttelin sille ihmiselle.” jne.

Tapahtuman unohtaminen tai syrjääntymäminen. Asia palaa mieleen vasta vuosienkin kuluttua, yllättävässä hetkessä. Väkivaltaa kohdannut voi silti oireilla monin tavoin osaamatta yhdistää oireita kokemukseensa.

KYLMÄÄ JA YKSINÄISTÄ - MONOTONIX

...Sä tulit rajan yli
revit minuuteni rikki
tunti sitten vielä mulla oli unelmii
nyt toivon hukkuvani näihin kyyneliin
Ei! tästä ikuisuuteen kannan salaisuuden
verhoa

Oman avunhuudon kuulen vain päässäni sen
äijän likaiset sanat liimattuna iholleni
elämänjano väkisin juotiin musta
nyt elämäni kulkee lopusta.

Kylmää ja yksinäistä
sisääni tunkee ilmaa jäistä
kämperryn ruumiini verannalle ajaudun
tunteiden junan alle
en voi puhuu
en voi kertoa
kuljen puettuna salaisuuden verhoon

häpeän sitä
häpeän itseäni
pahat voimat ryömii mun sisälläni ne nielaisee
mut kokonaan
en edes kivusta kiinni saa
näen itseni ulkopuolelta
kuin irtautuisin ruumista
enkö löydä paluuta

mä en vihaa enkö suutu
päätän ettei mikään muutu
mut kaikki ei oo hyvin vaik niin luulet
mulla on sinetöidyt huulet
mä osaan kyllä esittää
se on pelkkää ulkokuorta
mun sielu on mätä, ja sen sisällä iso hätä
päivissäni pysyn hädin tuskin pinnalla
huudan ja pärskin ei ketään näkyvissä vasta-
rannalla...

**KYLMÄÄ JA YKSINÄISTÄ ON NUORTEN KIRJOITTAMA BIISI.
KAPPALEELLA OTETTIIN KANTAA SEKSUAALISTA
VÄKIVALTA VASTAAN VUONNA 2007.**

**MILLAISIA AJATUKSIA SANOITUKSET HERÄTTIVÄT
SEKSUAALISUUTTA LOUKKAAVASTA VÄKIVALLASTA?**

MILLAISIA SEURAAMUKSIA SILLÄ ON KOKIJALLEEN?

APUA JA TUKEA TARVITAAN!

- Vanhemmilla on valtava merkitys lapsensa seksuaalisesta väkivallasta toipumiselle.
- Seksuaalista väkivaltaa kokenut tarvitsee paljon tukea ja käytännön apua, esimerkiksi jonkun mukaansa tutkimuksiin ja mahdollisen rikosilmoituksen tekoon. Tarjoa apuasi. Aina ei tarvitse tietää, riittää, että on mukana ja läsnä.
- Varmista, että seksuaalista väkivaltaa kohdannut saa kirjalliset ohjeet siitä, mitä on odotettavissa omassa voinnissa, tutkimuksissa ja mahdollisessa oikeusprosessissa.

- Ei päästetä ketään lähtemään yksin kotiin, mikäli ei olla varmoja, että väkivaltaa kohdannut on turvassa liikkueensa ulkona ja selviää kotiin.
- Jos olet kohdannut väkivaltaa tai seksuaalista väkivaltaa, älä lähde yksin kotiin, vaan pyydä joku hakemaan sinua, odottamaan kanssasi.
- On tärkeää tietää, mitä missäkin tapahtuu ja miksi. Tämä luo turvallisuutta.
- Apua on tarjolla ja sitä kannattaa ottaa vastaan!
- Etsikää yhdessä auttavien tahojen numerot. Ottakaa yhdessä yhteyttä!

TOIPUMISEN MAHDOLLISTAJAT:

- Kokemastaan kertoo mahdollisimman pian jollekulle luotettavalle henkilölle.
- Sosiaalinen tuki
- Hyvä tukiverkosto, joka kuuntelee ja ymmärtää väkivaltaa kohdanneen toiveita ja tarpeita.
- On tärkeää, että se, jolle asiasta ensimmäisenä kerrotaan, uskoo väkivaltaa kohdannutta ja auttaa tätä eteenpäin!
- Kokemus siitä, että uskotaan, on tärkeä!
- Väkivaltaa kohdannut saa apua ja tukea akuutisti sekä myöhemmin työstääkseen kokemuksiaan ja toipuakseen.
- Väkivaltaa kohdanneen syyttömyyttä tapahtuneeseen korostetaan ja kerrotaan, ettei kenenkään tulisi joutua kohtaamaan väkivaltaa.
- Nähdään ja uskotaan selviytymisvoimavaroihin sekä vahvistetaan niitä.
- Väkivaltaa kohdannut on paljon enemmän kuin väkivaltakokemuksensa - tarvitaan normaalia arkea.

SEKSUAALISEN VÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISYÄ (1/2)

1. Pohdi suhtautumistasi seksuaaliseen väkivaltaan ja mieti, voisitko olla seksuaalisen väkivallan tekijä.

2. Ota kantaa väkivaltaa vastaan!

3. Älä tee vastoin seksikumppanisi tahtoa mitään! Varmistu, että hän on tilanteessa läsnä kanssasi.

4. Uskalla varmistaa toisen halukkuus, jos et ole varma. Keskeytä tilanne, mikäli sinulla on olo, ettei toinen nauti.

5. Ole empaattinen. Mieti, miltä sinusta tuntuisi, jos et haluaisi seksiä, mutta kumppanisi jatkaisi sinun tunteistasi ja olostasi välittämättä.

6. Huomaa EI. Myös sanattomat EI:t kuten katseet, ilmeet, kehon reaktiot, osallistumattomuus jne.

7. Mieti, mistä tietää, että toinen haluaa. Miten voisi välittää omat haluamisensa ja ei-haluamisensa kumppanilleen? Mieti, onko painostaminen ok vai pitäisikö toisen eitä kunnioittaa?

SEKSUAALISEN VÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISYÄ (2/2)

8. Jos ajattelet vain omaa nautintoasi tai himoasi, mieti millainen kumppani olet. Olisiko asenteessasi tarkistettavaa?

9. Uskalla sanoa ei, kun siltä tuntuu. Luo- ta siihen, että kumppanisi on ihmisyyttä ja oikeuksiasi ja omaa itseään kunnioittava henkilö.

10. Mikäli kohtaat seksuaalisuuttasi louk- kaavia tekoja, hae apua. Toipuminen on mahdollista.

11. Mikäli olet tehnyt toiselle ihmiselle sek- suaalisuutta loukkaavan teon tai ollut muu- toin väkivaltainen, hae apua. Muutos on mahdollista!